

Deminutivum- zdrobnienia

O tym jak zdrabnia? i rozdrabnia?

ZDRABNIANIE

Generalna zasada dzięki, której możemy zdrobnić słowo jest dodanie końcówki :
-vlvs, -vla, -vlvm (w zależności od rodzaju rzeczownika - męski, żeński i nijaki)

np:

globvs -> globvlvs (kula -> kulka)

rana -> ranvla (żaba -> żabka)

Jak coś zostało zdrobnione, to można to dalej jeszcze rozdrobnić poprzez dodanie końcówek -ellvs, -ella, -ellvm

np:

capsa -> capsvla -> capsella (pudło -> pudełko -> pudełeczko)

vagina -> vaginvla -> vaginella (pochwa [na miecz] -> pochewka [na nóż] -> yyy.. pochewcia [na yyy ?] :) ktoś ma jakiś pomysł ?

liber -> librvlvs -> libellvs (księga -> książka -> książeczka)

ALE NIESTETY im dalej w las, tym gorzej bo istnieje купа wyjątków, kiedy to trzeba dodać coś innego:

-cvlvs, -cvla, -cvlvm,

np: homo -> homvncvlvs (człowiek -> ludzik)

-olvs, -ola, -olvvm,

np: mallevs -> malleolvs (młot -> młotek)

albo inne końcówki jak: -acvlvs, -icvlvs, -nvncvlvs, -vscvlvs itd

np:

pvgna -> pvgnicvla (bitwa -> bitka)

petasvs -> petasvncvlvs (kapelusz -> kapelusik)

pes -> pedicvlvs (stopa -> stópka)

dies -> diecvla (dzień -> dzionek)

A przy rozdrabnianiu trzeba dodać niekiedy -illvs, -illa, -illvm zamiast -ellvs, -ella, -ellvm

np:

signvm -> signacvlvm -> sigillvm (znak -> znaczek -> yyy ?)

albo -ollvs, -olla, -ollvm

np:

corona -> coronvla -> corolla (korona -> koronka -> koronieczka ?)

NIE WSZYSTEK ZŁOTO CO SIĘ WIECI

Wydawałoby się, iż wszystko co posiada owe końcówki (-vlvs, -vla, -vlvm; -olvm ... itd), o których mowa w tym temacie, oznacza, że już jest zdrobnieniem od innego wyrazu.

Ale tak nie jest ... Podobnie zresztą jak w języku polskim:

- zdrapka ... nie pochodzi od słowa ... zdrapa
- nalepka ... nie pochodzi od słowa ... nalepa
- okładka .. itd
- a kubek ... nie pochodzi od słowa ... kub

Przykład :

sitvla (garnek) nie pochodzi od żadnego sita (gar) .. czy coś takiego.

Jest to po prostu situla - garnek, który dopiero możemy zdrobnić do sitella.

Mamy zatem po polsku :

pas -> pasek -> paseczek

kosz -> koszyk -> koszyczek

ALE

---- -> kubek -> kubeczek

A po łacinie :

baltevs -> balteolvs -> baltellvs (pas -> pasek -> paseczek)

corbis -> corbvla -> corbella (kosz -> koszyk -> koszyczek)

ALE

--- -> pocvlvm -> pocillvm (--- -> kubek -> kubeczek)

Inne słowa, które jeszcze nie są zdrobnieniem, a mimo to tak wyglądają to :

--- -> situla -> sitella (--- -> garnek -> garnuszek)

--- -> manipulus -> manipellus (--- -> manipuł -> manipułek :))

--- -> cingvlvm -> cingillvm (--- -> pasek wojskowy -> paseczek wojskusiowy :))

--- -> ocvlvs -> ocellvs (--- -> oko -> oczko)

--- -> fibvla -> fibella (--- -> fibula -> fibulka)

--- -> tabvla -> tabella (--- -> tablica -> tabliczka) itd

ROZDRABNIANIE

W języku polskim można zdrobnić słowo dalej rozdrabniać, jednak czym głębiej, tym trudniej wyłapać, co jest de facto mniejsze od czego.

Bo czy każdy się zgodzi z poniższą kolejnością ?

żaba -> żabka, żabcia, żabusia, żabeńka, żabuleńka, żabeczka,

kot -> kotek, koteczek, kociak, kociaczek, kociątko, kotuś, kotunio

ptak -> ptaszek, ptaszeczek, ptaś, ptasiątko

Katarzyna -> Kasia, Kaśka, Kasieńka, Kasiunia, Kasiulka, Kasiuleczka, Kasiunieczka

W języku łacińskim proces rozdrabniania podlega bardziej usystematyzowanym regułom i rozdrabniać można, aż w nieskończoność ... i zawsze będzie wiadomo, co jest od czego mniejsze lub bardziej pieśczośliwe :)

Na przykład poniżej : głowa, główka, główeczka, główcia, główinka, główieneczka ... itd :) .. Po łacinie będzie wyglądać tak :

Posted Image

Łatwo można zauważyć zasadę jaką temu towarzyszy....

Najpierw zdrabniamy,

potem rozdrabniamy,

potem zdrabniamy rozdrobnione,

potem rozdrabniamy rozdrobnione,

potem zdrabniamy rozdrobnione rozdrobnionego

itd

PRZYDATNE ZESTAWIENIA

Zacznijmy od ...

mea bestia -> mea bestiola (mój zwierzak -> mój zwierczek)

A zatem do kolegi w namiocie powiemy:

mea bestia -> mea bestiola (mój zwierzaku ! -> mój zwierczku !)

Czyszcząc sprzęt z rdzy powiemy :

mea misera lorica -> mea misera loricvla ! (mój biedny pancerz/u -> mój biedny pancerzyk/u .. jw.) :bum:

Obserwując kąpiącego się Optio, zagwiżdżemy, mrużąc pod nosem:

bonvs corpvs -> bonvs corpvscvlvm (ładne ciało -> ładne ciałko)

albo

bonvs genv -> bonvs genicvlvm (ładne kolano -> ładne kolanko)

Siedząc wspólnie przy stole w jadalni, powiemy do Maximvsa:

Maxime, vbi est tvvs manvs -> manicvla ? (Maximucie, gdzie Twoja ręka -> rączka ?)

Szukając swoich Contvbernalis-ów z Contvvernivm krzyknimy

Vbi svnt meae parvae ranvlae (Gdzie są moje małe żabki ?)

IMIONA

A jak zdrabniać nasze imiona ?

Podobnie jak powyżej, przy czym nie istnieją jakies specjane reguly, ktorymi moglibysmy sie poslugiwac..

Znajdujemy w litaraturze bowiem zdrobnienie :

- Lvcia -> Lvcilla ... ale ...

- Tvllia -> Tvlliola

Podobnie beda : Atia -> Atiola , Cornelia -> Corneliola, Fabia -> Fabiola

U facetów najczesciej dodaje sie koncowke - vlvs, czyli

- Marcvs -> Marcvlvs

- Gaivs - > Gaivlvs

- Varro -> Varrvncvlvs (podobnie jak w przypadku homo -> homvncvlvs)

- Pollio -> Pollivncvlvs

itd

Revision #2

Created 2026-04-13 12:48:07 UTC by VENATOR

Updated 2026-04-13 12:52:23 UTC by VENATOR